

Regulæ.

Quomodo vocabula abbreviata legenda sint, aut ex signo abbreviationis aut ex finali syllaba vel littera superiorius posita colligi potest. Igitur

I. De signis.

Signorum sunt alia, quae certam, alia, quae minus certam habent denotationem.

a. Signa certioris denotationis sunt:

1.) †, finale, in superiori linea, denotat is :

audīst† - audīstis, vidīst† - vidīstis,
dōt† - dōtis, nāt† - nātis,
dīc† - dīcis, rēg† - rēgis.

2.) 4, 4, finale, in medio linearum, denotat rum :

Boēmox - Boēmorū; virox - virorū.

3.) 2 2 2 2, super vocabulū, significat ut vel tur:

cātōr - cūrātōr, tēstam̄ - tēstamūr,
dīcīt̄ - dīcītur, īgit̄ - īgit̄ur.

4.) 9, plerumque super linea, indicat us :

j̄s = jus. legim̄ = legimus,
ferū = servus.

5.) 9, 7, 2, initiale, intra lineas, ponitur pro con et

2.

nonnumquam etiam pro cun. cum, imo et pro co:
uent⁹ = conventus, sfilio - consilis,
dig⁹ = dicunt, nass⁹ = nascuntur,
seqd⁹ = secundus, cognit⁹ = cognitio.

b.) ; ; . Finale, in medio linearum, designat m. et,
que, et litterae b affixum etiam us:
donu; = donum, dec; = decet,
us; = usque, virib; = viribus.

b. Signa minus determinatae denotationis.

1.)	' ^ , super linea, substituit	
e:	d̄ = de.	abs̄ns = absens,
	iz = rerum.	iub̄muf = iubemus.
i:	porcō = porcios.	condicō = conditio.
r:	c̄it = exit.	odois = odoris.
er:	tra = terra,	libi = liberi.
re:	c̄ditor = creditor.	discret⁹ = discretus.
ri:	t̄bue = tribuere,	trā = tria.
ir:	c̄ca = circa.	fīmam⁹ = firmamus.
ro:	c̄ona = corona.	

Nota. Nonnumquam hoc signum parum differt a se-
quenti, aut potius cum eo commutatur, in codi-
cibus manuscriptis.

2.) - ~ - ~, supra vocabulum, signum usitatis

simum, et quidem pro

m:	cū = cum, tū = tum, dāpnū = dampnum,
n:	nō = non, ī = in, āīa = anima,
nōtē = nomine, lūne = lumine.
mn:	oīa = omnia, oīo = omnino.
ni:	fīs, fīs = finis, opīo = opinio,
mīst' = minister, vel ministri.
i:	rēligō = religio, nocōe; = notionem.
ne:	rogacōm = rogationem, laudacōs = laudationes.
en:	mīfīs = mensis, lūm = lumen.
um:	lōc = locum, fēst = festum.
un:	hōc = hunc, tōc = tunc, nōc = nunc,
ft = sunt, mōdi = mundi.

Sic etiam in verbis finale:

bīt	= bunt,
rīt	= runt.
it:	dīc = dicit, aīg = agit, eīr = erit.
s:	ipē = ipse, cāībīs = casibus.
iv:	actā = activa, captōr = captivorum.
vi:	dīne = divine, dīcīas = divitias,
cītas = civitas.
ati:	rīō = ratio, oīrō = oratio, donō = donatio.
iti:	cōdō = conditio, pētōnē = petitionem.
uti:	fōtō = solutio
oti u.:	negō = negotiō, &c.

4.

pro-a-t:	fūm = factum,	p̄ca = pacta.
e-t:	elcī - electi,	r̄coribz = rectoribus.
i-t:	d̄co = dicto,	relcē = relicte.

3.) ~~, supra lineam, usitatur pro

ma: ař = arma,
ultī = ultima.

na: bō = bona,

ra: hō = hora,

st̄ = contra,

ca: lōre = locare,

ga: n̄et = negat.

ta: uōx = iuxta. nō = nota, mōrlis = mortalis.

va: octā = octava.

tia: p̄ftaň = præstantia, letī = letitia.

ria: hystō = hystoria.

a: mē = mea, ml̄m = malum.

Universim, ubicumque hoc signum occurrit,
semper indicat syllabam aliquam in aexeuntem

In aliquibus exemplaribus tamen etiam pro
r aut er hoc signum positum invenitur, v. g.

fūt - fuerit. vō = vero.

Qualem denotationem habeant signa literis b,
d, l, p, q, f(s) injuncta, vide has literas inferius in
compendiis.

II.

Ubi nullum signum, ibi denotatio abbreviationis e litera vel syllaba, superius linea posita, cognosci potest. De hoc regulae speciales:

a. Jam in radice vocabulorum.

1.) Vocalem **e, o, u** superius positam praecedit **r** aut **n**, vocalem autem **i** imo etiam sequitur **r**, e.g.

ḡmio	= gremio.	iteḡ	= integre,
cdite	= credite.	maḡ	= magne
aḡscē	= agnoscere.	piḡre	= pignore.
pidens	= prudens,	q̄gu	= congruum,
ccis	= crucis.	f̄ctus	= fructus.
pima	= prima,	sc̄pta	= scripta.
magnificē	= magnificantia,	digitas	= dignitas.
vīgīs	= virginis,	vītū	= virtus.

2.) Ita etiam praecedit plerumque **e**, quando **c**, et plerumque **i**, quando **t** superius positum est

n̄	= nec,	respc̄tu	= respectu.
s̄c	= sic,	vītoīa	= victoria.
s̄t̄	= sit,	ex̄t̄ = eait, fūt̄	= fuit,
comm̄t̄e	= committere.		

b. In syllabis formalibus.

Solet hic praecipue opprimi **m, n, ni, r, ri, ci, d**,

6.

di, t, ti, ta, vi, etiam si non sint syllabae formales. Op-
primitur nonnumquam u ante m, d. Specialiter:

1.) In substantivis excursibus in us et um, et simili modo in adjectivis trium terminationum, tandem in substantivis excursibus in tia, tio, ali o, itio, utio, tas, tudo et tus, quae in genitivo utis habent, tantum finalis litera vel syllaba denota-
tionem indicat per omnes casus utriusque nume-
ri. Exempla:

refugit^m = refugium

do⁹ = domus, g⁹ = gradus, mo = modo.

regⁱ = regni,

dig^{or} = dignior,

v^m = unum,

castr^m = castrum,

cas^m = casum,

to^m = totum,

act^a = acta,

rime^m = remedium,

hospi^m = hospitium,

offi^a = officia,

iusti^a = iustitia,

instan^e = instantiae,

actⁱ = actio,

presup^m = presumptionē

appell^o = appellatio,

dubi^{oc} = dubitatione,

cogn^m = cognitionem,

diff^o = diffinitio,

resolut^o = resolutio,

signes = signationem,

volu^s = voluntas,

hua^{t3} = humanitatem,

car^{tas} = caritas,

capa^{oc} = capacitatem,

solemnitatem, festi^t = festivitatum,

veritatem, virt^{t3} = virtutibus.

veritates,

fortitu^o - fortitudo, *suet^{ne}* = consuetudine,
or^{ne} = ordine.

Nota 1. Attamen satis distinctus est numerus pluralis a singulari, aequi in s terminanti, tam in substantiis quam participiis; e.g.: *v̄tu^s* = virtutes, *v̄tilit̄* = utilitates. *discē^s* = discentes, *audiē^s* = audientes.

Nota 2. In substantiis, ex eundem in mentum, di-
sa est syllaba *men*, ut:
fūda^{tū} = fundament, *fāc^{tū}* = sacramentum,
testa^{t̄} = testamentum, *uia^{p̄a}* = juramenta.

2.) In adjectivis terminatio bilis per omnes casus tantum finali litera indicatur:
uia^t = variabilis, *mū^t* = mutabilis,
moti = mobili, *augm̄ta^{b̄}* = augmenta-
bilis.

3.) Simili modo adverbia ex eundem in litera tantum
litera **r** indicantur:

<i>ā^r</i> = aliter.	<i>riā^r</i> = realiter,
<i>for^r</i> = formaliter,	<i>actū^r</i> = actualiter.

Imo hoc **r** etiam biliter denotat:

<i>pba^r</i> = probabiliter,	<i>iffalli^r</i> = infallibiliter.
--	--

4.) In verbis praesens, futurum et imperativus haud multam praebet difficultatem:
debet = debemus, *agid* = agimus.

8.

dici^r = dicitur, loq^r = loquimur,
dab^t = dabit, gau^{te} = gaudete,
lau^{te} = laudate, cofite^r = confitemini.

ut (-unt) indicat tertiam personam pluralem
praesentis et praeteriti activi:

fati^{ut} = faciunt, ve^{ut} = veniunt,

respi^{ut} = respiciunt, cōfue^{ut} = conuenerunt.

nr (untur) indicat tertiam personam pluralem
praesentis passivi:

po^{nt} = ponuntur, distig^{nt} = distinguuntur.

b^r (bitur) indicat tertiam personam singula-
rem futuri passivi:

hūiliab^r = humiliabitur, exaltab^r = exaltabitur

Nota. Vide etiam Ir et E inferius in compenauio.

Difficilior est distinctu imperfectum a perfecto in
di activi; at ulterius tamen creibius usitatum:

quaereb^t = quaerebatis, ve^t = venit,

nega^t = negavit, monstra^t = monstravit,

cogn^t = cognovit, cata^{ut} = cantaverunt.

5.) In participiis et gerundiis verborum praecipuo
elidi solet syllaba an et en, nonnumquam cum
praecedenti litera aut syllaba jam facile compre-
hensibili:

me^s = medians, sapi^s = sapiens,

pce^{te} = praecedentem, sci^b = scientibus,

cōt. ^{to}	- continente,	effi. ^{om}	= efficientem,
ve. ^{re}	= veniente,	sci ^{dū}	= sciendum,
not ^{dū}	= notandum,	sig ^{dū}	= signandum,
neg ^{dō}	= negando,	vid ^{dū}	= videndum,
fa. ^{dū}	= faciendum,	mo ^{dū}	= movendum,
ōndd'	= ostendendum,	repud ^{dā}	= reputanda.

Necessæ est etiam scire, numeralia arabica olim, et quidem usque ad XVI. saeculum, aliam formam habuisse, et numeros romanos, excepto mille, parvis literis designatos fuisse. Itaque:

o erat 0.

1	aut j	1	vel	I.
7	= ij	2	=	II.
3	= iij	3	=	III.
2	= iiij vel jv	4	=	IV.
4	= v	5	=	V.
6	= vij	6	=	VI.
8	= viij	7	=	VII.
9	= viiij v. ip	8	=	VIII.
10	= x. x v. p	9	=	IX.
40	= l	10	=	X.
	j	50	=	L.
	ij		=	l.
	ij		=	l.

10.

x erat . 4.

Ordinalia quoque tantum ultima litera indicantur:

$\tilde{r}l$	- quadragesima,	$\tilde{t}, \tilde{s}^{\circ}$ = tertia.
\tilde{x}^a	= quarta.	\tilde{p}° = prima,
p^o	= primo;	p^m = primum,
vij^a	= octava,	vij^o = octavo, et sic per omnia.

Ad designandam qualitatem et modum:

du^x aut d^x	- duplex,	$du^{\bar{o}}$ = duplicem,
t^x	= 3^x - triplex,	$t^{\bar{o}}$ = triplicem,
ℓ^x	= quadruplex,	$\ell^{\bar{o}}$ = quadruplici,
d^r	= dupliciter,	3^r = tripliciter,
ℓ^r	= quadrupliciter, e.s.p.	
q^{oo}	= quomodo,	p^{oo} = primomodo,
v^{oo}	= unomodo,	2^{oo} = secundo modo
a^{oo}	= aliomodo.	3^{oo} = tertio modo,
n^{oo}	= nullo modo, e.s.p.	

Adnotationes.

1.) Quod hic sub II.b. de literis aut syllabis superius positis dictum est, valet magna parte etiam tum, quum non superius sed penes positæ sunt quod praecipue in exemplaribus diligentius scriptis occurrit.

2.) Nonnumquam duae litterae sibi simul

conunctae inveniuntur, ut:

d̄ere = debere, *p̄itas* = probitas,
exp̄re = reprobare. *q̄d* = quid,
p̄ia = propria.

3.) Non parvam quandoque difficultatem efficiunt literae i, n, u, m, quae, quum junctae continuus et eodem modo scriptae sunt, et i non punctatum est, haud facile distingui posunt; quod etiam de literis v, b, et de e, c, t valet, quum sibi sunt similes.

4.) Alia difficultas est, quod etiam signa non semper in recto loco posita sint.

In his et in omnibus alliis casibus, ubi speciales contractiones hic non tactae sunt, eaedem jam ex contextu intelligi posunt.

Caeterum patet ex simplicibus compendiis, quomodo composita aut vocabula prolongata aut in casibus obliquis sint legenda.

Si ergo *q̄* = quid, erit *q̄q̄* = quidquid,
p̄^a = prima. = *p̄ria* = primaria,
ī = septima, = *īna*, *ī* = septimana,
nā = natura, = *nē* = naturae,
fr̄ = frater, = *fres* = fratres,
fr̄um = fratum, etc.

12.

Signa, vocabula denotantia.

= i.e. *esse*.

ξ = et tunc.

$\begin{cases} \text{z} \\ \text{t} \\ \text{r} \\ \text{z} \\ \text{z} \end{cases}$ = et.

$\begin{cases} \tilde{x} \\ \text{et} \\ \tilde{\text{c}} \\ \tilde{x} \end{cases}$ = et *caetera*.

$\begin{cases} \tilde{\text{s}} \\ \tilde{\text{z}} \\ \text{z} \\ \text{z} \end{cases}$ = *etiam*.

$\begin{cases} \dot{\text{s}} \\ \dot{\text{z}} \end{cases}$ = est.

z^m = secundum.

σ = obiit et praesens.

σ' = praesens.

Nota. Quod signum σ praesens denotet, elucet e sequenti propositione:

omne σ est *sep* finis p̄titi et uocū futū. i.e.
omne praesens est semper finis praeteriti et initium futuri.

Compendia.

A.

a } = aut et autem.
ā = autem.
ā } = alia.
ā^u = aliis.
ā^d = aliud.
ā^u = aliqua.
āⁱ = aliquis.
āⁿ = aligaando.
ā^o_a = altiora.
ā^s = antecedens.
āias = alias.
āb^{so} = absolute.
āb^{str}_a = abstractiva.
ābi = alibi.
ābst^{ia} } = abstinentia.
ābst^{ia}_a } = abstinentia.
ācc^{ator} = accusator.
ācci^r = accipitur.

acci^{do} = accipiendo.
acci^t = accipit.
acci^r = accidens et accipiens.
accīn = accidentia.
accīns = accidens.
accō = accesio.
acq^r = acquiritur
acq^r^b = acquisibilis.
acūl^r = actualis.
ad^r = adeo.
ad^r } = aliquid.
ad^r = aliquod.
aff^{iv} = affirmativum.
āī = animi.
āl^r = Albertus.
āt^r = alias.
āt^r } = animal
āl^r^b } = alleluja.
allā^r } = alleluja.
alle^r = allegatio.

14.

aln = aliquando.

als = alias.

ām = aliquam.

ām = aliquem

ān = ante.

ān } = antiphona.

ān.

an⁹ = annus et angelus.

an² = angelorum.

ant = angelis.

ānciaē = annuncaire.

ans = antecedens.

anti^{te} = a nativitate.

ānx = Antichristus.

āo = actio.

ap' = apud i.e. apud.

ap⁹ = apostolus.

ap^{ca} = apostolica.

ap^t = aprilis.

ap^{ne} = aptitudine et
appellatione.

āpli^r = amplificari.

aptica = apostolica.

aplō = apostolus.

apo^{ce} = apostolice.

app; = apparet.

app^{ne} = appellatione.

app^{ta} = appellatum.

āq's = aliquis.

ar¹⁹ = articulus.

ar^{lis} = Aristotelis.

ar^m = argumentum.

ar^o = arguo.

ar^{ti} = argumenti.

arēpus = archiepiscopus.

āf = aliquis.

aff^m = assumptum.

affor = assessor.

at = autem.

at; = attinet.

atm = attamen.

attri^r = attribuitur.

āu = autem.

au^{te}.

auc^{te}} = auctoritate.
aucte}

aug⁹ = Augustus.

B.c_i = cadit.

cā = causa.

b' } = bis finale et ub: cā = causam.
 b' } = pleb = plebis, nob = nobis, ca^t = capitalis.
 sb' = sub, dū = dubium, ca^m = capitulum.

bē = beate. caē = causa.

be^a = beneficia. caīf = causis.bī = beati. can^g = canonici.ben = benedictionem. can^{us} = canonicatus.

bn = bene. cathice = catholice.

bñfū = beneficium. cō = circa et contra.

bo· p⁹ } = bonorum pros - cīv^{re} = circularem.bo₂ · p⁹ } = sessio. ce⁴ = coelorum.bo· fi. = bona fides, -a in ce^t = cedit.
 (per omnes casus). ce^r = ceditur.bī = beatus. ci^{ts} = civitatis.

bīa = beata. clā } = clausula.

C.

c̄ = cui.

c̄ = cum.

ca^a = causa.

c̄m = centum et capitulum. con̄ } = contra.

c̄r = cur et currit.

c̄j = cuius.

co^a = corona.

coī = communi

com^s } = comes.com^m }

cō } = contra.

cō } = consequentia.

16.

consequētia = consequentia.

concedo = concedo.

commemoratio et conclusio = commemoratio et conclusio.

conveniens et consequens = conveniens et consequens.

convenit = convenit.

contra = contra.

continenti = continenti.

concreto = concreto.

contentus et convenitus = contentus et convenitus.

communicari = communicari.

conclusio = conclusio.

concupiscentia = concupiscentia.

cujusdam = cūdā.

contradictoria = cōdō.

convenientia = cén̄.

conveniens = cén̄^a.

confessoris = cōf̄s.

confessio = cōf̄s.

cognoscendo = cōgn̄do.

communionem = cūō;

communiter = cōm̄ter.

commentatoris = cūm̄^a.

commentare = cūm̄care.

communicare = cūm̄icare.

commemoratio = cūm̄e.

consequentia = cūm̄a.

consequuntur = cūm̄r.

consequens = cūm̄s.

conveniunt = cūnt.

convenire = cūne.

communem = cūiem.

communi = cūm̄i.

comprehensibile = cōp̄le.

considerandi = cōf̄di.

considerandum = cōfidd.

constituitur = cōfti².

constitutio = cōfti¹.

continua = cōt̄i.

contingentia = cōt̄i^a.

$\sigma\bar{t}i^b$ = contingentibus.
 $\sigma\bar{t}i^e$ } = continue.
 $\sigma\bar{t}i^e$ } = continue.
 $\sigma\bar{t}i^n$ = contingere.
 $\sigma\bar{t}us$ = contentus.
 cor = coram.
 cor^r = corpora.
 cor^t = corporalis.
 cor^o } = corruptio.
 cor^c } = corruptio.
 $c\bar{p}a$ = corpora.
 $c\bar{u}fia$ = controversia.

D.

$d.$ = dicit et diceret.
 $d.$ = duo (per omnes casus).
 d' = de et dum finale.
 d = dum, dem/finale.
 d = dum, dem, dis fin:
 d^m = differentia.
 d^s = discipulis.
 d' = dici.
 d^o = dico et dictio
 d^r = dicitur.
 d = dicens.

d^t = dicit.
 d^ca = distincta.
 $d;$ = debet.
 dd' = David.
 dd } = dicendum.
 $dd'm$ }
 de^c = de se.
 de^r = demonstro.
 de^g = debemus.
 de^{tr} = debetis.
 $decla^r$ = declaratur.
 $declo$ = declaro.
 $dem\bar{r}acio$ = demonstratio.
 $dem\tilde{r}t^r$ = demonstratur.
 $den;$ = denique.
 $d\bar{e}re$ = demonstrare.
 $desol$ = desoluti.
 $d\bar{e}ta$ = demonstrata.
 dy^li = diaboli.
 di^le = divisible.
 di^r } = dividitur.
 did^r }
 die = divinae.
 dif^tas = difficultas.
 $diffa$ = differentia.

18.

diff̄ia = differentia.
dīne = divinae.
dīo = divisio.
dioc^l } = diocesis
dioc =
dīs = divinis.
dīst^o = distinctio.
dītē = dimittē.
dīm = deum.
dīc^s = dicens.
dīcd^r = dicendum.
dīn^t = descendit.
dīndē = descendere.
dīnd; = descendet.
dīr = dicuntur.
dīns = dominus et dicens.
dīnt = dicunt et debent.
dō = deo.
dō = domina et domini- ca (dies).
dō^{ca} = dominica.
dōca } = dominica.

dōc̄ = dominica.
dom^r = dominium.
dīr = dicitur.
dīrā } = differentia.
dīr } = differentia.
dīre = dicere et differentia.
dīnt = differenter.
dīrt = differt.
dīs = deus.
dū^m = dubium.
dū^r = dubio et dubito.
dū^o
dū^o } = dubitatio.
dub^r
dubo
ē = est.
e^e = esse.
eⁱ = enim.
e^o = ego.
e^o = ejus.
e^t = erit et esset.
e^{nt} = erunt.
e^{t^o} = eternus (aeternus)

E.

<i>ebdō</i>	= ebdomada (hebd.)	<i>epy^a</i>	= epiphaniam.
<i>ec̄l</i>	= eciam.	<i>eplā</i>	= epistola.
<i>ec̄ſ</i>	= ecclesiasticis.	<i>ep̄ſ</i>	= episcopus.
<i>ec̄ſ</i>	= ecclesiis.	<i>Ern̄</i>	= Ernestus.
<i>ecc^a</i>		<i>et^t</i>	= et tunc.
<i>eccā</i>		<i>eui^a</i>	= euidentia.
<i>eccīa</i>	- ecclesia.	<i>euk^a</i>	= eucharistiam.
<i>ecclā</i>		<i>ew^m</i>	
<i>ecclīa</i>		<i>ew̄n</i>	- evangelium.
<i>ēi</i>	= e converso.	<i>ēw̄nta</i>	= evangelista.
<i>ēe</i>	= esse.	<i>ēx̄</i>	= extra.
<i>ēē</i>	= essentia.	<i>ēx^m</i>	= extremum.
<i>ēi</i>	= enim.	<i>ēx^m</i>	= exemplum.
<i>elā</i>	{ eleemosyna et ele.	<i>ēx^{lo}</i>	= exemplo.
<i>eta</i>	menta.	<i>ēx^{ne}</i>	= exceptione.
<i>ēl̄</i>		<i>ēx^{tp}</i>	= exceptis.
<i>ēlis</i>	- aequalis.	<i>ēxa</i>	= exempla.
<i>ēlm</i>	= elementum.	<i>ēxcoīs</i>	= excommunicationis.
<i>ēlnd</i>	= elementis.	<i>ēxm</i>	= exemplum.
<i>ēp̄</i>		<i>ēxns</i>	= existens.
<i>ēpa</i>	- epistola.	<i>ēxnsiua</i>	- extensiva.
<i>ēiale</i>	= episcopale.	<i>ēxtn̄^o</i>	= extrinsecus.
<i>ēpatū</i>	= episcopatum.	<i>ēx</i>	= etiam (ab a. 1194.).
<i>ēpc</i>	= episcopus.		
<i>ēpū</i>	= episcopi.		

E.

- f̄* = feria.
f̄m = falsum.
f̄as = falsitas.
f̄ } = firmatur.
f̄r } = facta.
f̄a = facinus.
fallā = fallacia.
f̄c } = facta.
f̄ca } = facta.
f̄m = factum.
fe:re: = felicis recordationis.
f̄i = fieri.
f̄i" = finitum.
f̄i' = filius.
fil'f' = filius familias.
f̄lm = falsum.
f̄ls = falsus.
f̄m̄ = formari.
f̄r = frater.
f̄t = fiunt.
f̄ut = fuiſſet.

G.

- ḡ* = gratia et genera.
ḡa = erga, gratia et genera.
ḡa = gratiam.
ḡi = igitur.
ḡo = ergo
ḡo = genus.
ḡe = generatio.
ḡg = gregorius.
ḡla = gloria.
ḡla = glossa.
ḡna = genera.
ḡno = generatio.
ḡns = genus.
ḡra = gratia.

H.

- h̄* = hoc.
h̄ } = haec et hic.
h̄ = hac.
h̄a = habetur.

<i>h^o</i> = <i>hujus.</i>	<i>homij</i> = <i>hominum.</i>
<i>h^o.di</i> } = <i>hujusmodi.</i>	<i>hon̄</i> = <i>honorabilis.</i>
<i>hi</i>	<i>hōr</i> = <i>honor.</i>
<i>h^c</i> = <i>hoc, rarius haec, hōs</i> = <i>homines.</i>	<i>hos</i> = <i>homines.</i>
<i>hic, huc.</i>	<i>hr̄</i> = <i>habetur.</i>
<i>h^o</i> = <i>hoc et homo.</i>	<i>h̄re</i> = <i>habere.</i>
<i>hi</i> = <i>habet.</i>	<i>h̄s</i> = <i>heres.</i>
<i>h^o.^a</i> = <i>habeamus.</i>	<i>h̄ti</i> = <i>hortati.</i>
<i>hānt</i> = <i>habeant.</i>	<i>ht̄</i> = <i>habet.</i>
<i>hēnt</i> = <i>habent.</i>	<i>hūt</i> = <i>habuit.</i>
<i>hitae</i> = <i>habitare.</i>	<i>hui.^{di}</i> = <i>hujusmodi.</i>
<i>hitus</i> = <i>habitus.</i>	
<i>huod</i> = <i>hujusmodi.</i>	
<i>hn̄r</i> = <i>habentur.</i>	
<i>hns</i> = <i>habens.</i>	
<i>h̄nt</i> = <i>habent.</i>	
<i>ho^e</i> = <i>hodie.</i>	
<i>hod.^m</i> = <i>hodiernum.</i>	
<i>hō</i> = <i>homo.</i>	
<i>ho^e.</i> } = <i>hominem.</i>	
<i>ho^m.</i> } = <i>hominem.</i>	
<i>ho^s</i> = <i>homines.</i>	
<i>hōi</i> = <i>homini.</i>	
<i>hōm</i> = <i>hominum.</i>	
<i>hōm</i> = <i>hominem.</i>	

J.

<i>i.</i> = <i>i.e. (id est).</i>
<i>i</i> = <i>ibi.</i>
<i>i^r</i> = <i>igitur.</i>
<i>i^t</i> = <i>ita.</i>
<i>j̄</i> = <i>infra.</i>
<i>j̄f</i> = <i>una.</i>
<i>i^a</i> = <i>illa.</i>
<i>i^c</i> = <i>Ihesus..</i>
<i>i^d</i> = <i>illud.</i>
<i>i^m</i> = <i>illum.</i>
<i>i^{ta}</i> = <i>ista.</i>
<i>i^v</i> = <i>Ihesu.</i>

<i>ic^a</i>	= <i>jejunia.</i>	<i>ipm</i>	= <i>ipsum.</i>
<i>ignō</i>	= <i>ignorantia.</i>	<i>rlm</i>	= <i>Ierusalem.</i>
<i>Ihc x^c</i>	= <i>Ihesus Christus.</i>	<i>is.^a</i>	= <i>ista.</i>
<i>chū xpi</i>	= <i>Thesu Christi.</i>	<i>ifra</i>	= <i>instrumenta.</i>
<i>impti</i>	= <i>imperiali.</i>	<i>its</i>	= <i>infrascriptus.</i>
<i>Impp</i>		<i>Itē</i>	= <i>item.</i>
<i>impr</i>		<i>itbat</i>	= <i>intelligat.</i>
<i>impr</i>		<i>itct^d</i>	= <i>intellectus.</i>
<i>īpr</i>		<i>itti</i>	= <i>intelligi.</i>
<i>īn</i>	= <i>inde.</i>	<i>itlo</i>	= <i>intellectio.</i>
<i>īn^d</i>	= <i>indytō.</i>	<i>itllr</i>	= <i>intelligitur.</i>
<i>īn^r</i>	= <i>inimicis.</i>	<i>itlls</i>	= <i>intellectus.</i>
<i>instru-</i>	<i>instrumentum.</i>	<i>Itm</i>	= <i>item et iterum.</i>
<i>int^d</i>	= <i>intelligendum.</i>	<i>itn^{cu}</i>	= <i>intrinsecum.</i>
<i>int.^{re}</i>	= <i>intelligere.</i>	<i>uīd^r</i>	= <i>jurisdictio (per omnes casus).</i>
<i>int^{us}</i>		<i>ujj</i>	= <i>jusjurandum (p.o.c.)</i>
<i>inte^{us}</i>		<i>Justic^c</i>	= <i>justiciarius.</i>
<i>inte^r</i>			
<i>inte^r</i>	= <i>intelligitur.</i>		
<i>intllnr</i>	= <i>intelliguntur.</i>		
<i>īo</i>	= <i>ideo.</i>		
<i>īohs</i>	= <i>Johannes.</i>		
<i>īp</i>	= <i>ipsa.</i>	<i>kl'</i>	
<i>īp^m</i>		<i>klās</i>	
			= <i>kalendas.</i>
		<i>klnas</i>	
		<i>klō</i>	= <i>kalendaris.</i>

R.

kls = halendas.
 kmam = karissimam.
 kmi = karissimi.
 krime = karissime.
 krm } = karissimum.
 krm } = karissimum.

lr } = litera.
 lr } = literae.
 ltimam = legitimam.
 lu" = lumen.

Ω.

E.

l }	el, il, ul, raro al,	m̄ }	mī = mihi.
t }	lis finale, et vel: m̄	m̄ }	materia.
	ul = vel, utlē = utile, m̄	m̄	materiae.
	siml̄ = simul, singl' m̄	m̄	monstratum.
	= singulis, t̄lis = talis. m̄	m̄	modo.
l̄	= libet et licet finale. m̄	m̄	magister.
icō	lectio.	mā	Maria.
lūra	lectura.	ma;	manet.
le"	legitur.	ma"	major.
li"	linea et libera.	mag ^a	= magnifici.
li"	libere et lineae.	maḡtum	= magistratum.
li"	libero et libro.	ma" mai ^{tu}	= manifestum.
lime	legitime.	man ^{to}	= mandato.
līna	licentia.	me ^a	= media.
lis ta	lis contestata.	me ^{le}	= memoriale.
lo"	loquitur.	me ^{te}	= mediate.
lr, lr'	liter finale.		

24.

$\bar{m}g$	= magis.	N.
$\bar{m}\bar{g}r$	= magister.	
$\bar{m}gt$	= magnificat.	n = nam.
$\bar{m}v$	= modi.	$n.$ = nempe.
$\bar{m}ia$	= misericordia.	\bar{n} = non.
$\bar{m}icordit$	= misericorditer.	$n\acute{i}$ = nisi.
$\bar{m}ie$	= minime et mise- ricordiae.	\tilde{n} = natura et nostra. n_i = neque.
$\bar{m}lr$	= mulier.	n^a = natura, nostra et nulla.
$\bar{m}im$	= matrimonium.	n^t = nihil.
$\bar{m}im$		n^m = nullum.
$\bar{m}o^v$	= movetur.	n^n = nomen.
$\bar{m}o$	= mobilia.	n^o = nostro.
$\bar{m}o$	= modo.	$n^?$ = nullus.
$\bar{m}on$	= monasterium.	$\bar{n}a$ = natura.
$\bar{m}on^m$		nb = nobis.
$\bar{m}tr$	= mater et miseri- corditer.	ncc^o = necessario.
		$nccia$ = necesaria.
$\bar{m}tr$	= martyr (p. o. c.)	$nccis$ = necessitas.
$\bar{m}tr^m$	= martyrium.	$nccitas$ =
$\bar{m}rm$		$nccrio$ = necesario.
$mrtom$	= matrimonium.	ncd' = nunc dimittis.
$\bar{m}s$	= meus.	ne^v = negatur.
		ne^o = nego et negatio.

ne^{ne} = negati^{ne}.
 ne^{ccā} = necessaria.
 ne^{cē} = necesse.
 neglā = negligentia.
 negm = negotium.
 negm^{ḡ} = negotium geren.
 nēi = nemini. dum.
 nichomī = nichilominus.
 no^a = notitia.
 no^{t⁹} = nihilominus.
 no^{or} = nobilior.
 no^e = nomine.
 noⁱ = nomina.
 no^r = numerorum.
 not^s = notarius (p.o.c.).
 not^s = notarius.
 nr = noster.
 nr = nostra.
 nrō = nostro.
 nti^{t⁹} = nativitatis.
 ntem = nativitatem.
 nūs = numerus.
 niata p̄ = numerata pecu-
 nia.

O.

ō	=	omnia.
o;	=	oportet.
ōʒ	=	omnem.
o ^e	=	omne.
o ^m	=	oppositum.
o ^t	=	ostendit.
o ^{ta}	=	opposita.
ob ^r	=	obicitur (objicitur).
ob ^o	=	objectio.
ob st	=	obtinuit.
ob ^{to}	=	obtento.
obediā	}	- obedientia.
obīā		
obto	=	oblivio.
obm	=	objectum.
obo	=	objectio.
occēns	=	occidens.
occō	=	occasio.
oct;	=	octava.
offm	=	officium.
ōōi	=	omnia.
ōip	}	- omnipotens.
ōipc		

26.

$\overset{\circ}{o}s$	= orationis.	persona.
$\tilde{o}m$	= omelia (homilia).	p^c = publice.
$\tilde{o}m$	= omnem.	p^{la} = pupilla.
$\tilde{o}m$	= omnium.	p^r = pliciter finale.
$om\tilde{p}s$	= omnipotens.	p^t = potest.
$om\tilde{n}f$	= omnes.	p^{to} = posito.
$on\tilde{d}e$	= ostendere.	$p;$ = patet.
op^t	= oportet.	$p;$ = pridem.
$op\tilde{o}p$	= opposita.	pg = partibus.
$op\tilde{s}$	= omnipotens.	pgt = post.
$or\tilde{o}$	= oratio.	pa^r = passio.
$o\tilde{s}$	= omnes.	$pacia$ = pacientia.
P.		pbr = presbyter.
		pcm = pactum.

p, po	= per, rarius par, por: pc^m	$\} = peccatum.$
	$psona, persona, opa = pc\tilde{m}$	
$opera, ps$	= pars.	pco = portio.
$tempa$	= tempora.	$peclm$ = peculum.
p, p, p	= pro: pp^t = propter: \tilde{p}	$\} = persona.$
\bar{p}, \bar{p}	= pre, praec:	\bar{p}^g
	$\bar{pacib};$	= precibus.
		p^a = personam.
	$\bar{pmu}\bar{u}$	= praemium
		p^e = personae et perse.
p^r	= ponitur.	p^o = porro.
p^s	= post.	$pent$ = parentes.
p^a	= prima, publica	pp = propter.

pm = perpetuum.
 ps = personis.
 ps = personas.
 pt^s = personatus.
 pti^{bz} = pertinentibus.
 pti^r = particularis.
 phi = philosophi.
 phia = philosophia
 phis = philosophus.
 phy^t = physicalis.
 pi = priori.
 pia = poenitentia.
 pla = planeta.
 pla = plura.
 ptbus = plebanus.
 plies = pluries.
 plimū = plurimum.
 plm^s = plerumque.
 plr = pliciter finale.
 pm = principium.
 pn = principia.
 pn^m } = principium.
 pn^m } = principium.
 pin^{le} = principale.
 pin^s = princeps.

pnia = poenitentia.
 pnia = praesentia.
 pns = praesens.
 pnt = possunt.
 pntati = praesentanti.
 po^s = potius.
 po = positio.
 po^s = posita et potentia.
 po^a = potentia.
 po^{et} = ponit et possit.
 pole = possibile.
 po^m = positum.
 pont = possunt et ponunt.
 po^r = ponitur.
 po^t = ponit et possit.
 po^{ta} = posita.
 po; } = potest.
 po; } = potest.
 pon = potentia.
 pone = possessionem.
 pot = potest.
 possō = possessio.
 pp } = papa.
 pp^a } = papa.
 pp^s = populus.

28.

- proprio*^{lo} = populo.
proprium = populum.
ponit = ponatur.
praesentia = praesentia.
praesentium = praesentium.
praedicta = praedicta.
praefatis = praefatis.
praecepto = praecerto.
*praecet = praecedat.
praecipimus = praecipimus.
propter = propter.
praeposito = praeposito.
praeposit } = praepositus.
presentator = praesentator.
presentatorem = praesentatorem.
parare = parare, praestare. *potest* = potest et post.
praebenda = praebenda.
proprium = proprium.
probo = probo et probatio.
probatio = probatio.
probatur = probatur.
probatio = probatio.
procurator = procurator.
procuratorio = procuratorio (nomine).*

- proprio* = proprio.
proprium } = propitrea.
propria = propheta.
proponentes = proponentes.
probat = probat.
protestatus = protestatus.
proverbim = proverbium.
probatus = probatus.
protestatus = protestatus.
potens = potens.
psalmus = psalmus.
psalmos = psalmos.
possessio = possessio.
pot } = post.
praeterito = praeterito.
publicani } = publicani.
pupillis = pupillis.

Q.

<i>Q</i>	= quod.
<i>q.</i>	= quasi.
<i>q.</i>	= qui.
<i>q.</i>	= que, quae.
<i>q.</i>	= qua, quan-
<i>q^a</i>	= qua.
<i>q^o</i>	= quo et questio.
<i>q^o</i>	= quatenus.
<i>q^o</i>	= quibus.
<i>q^f</i>	= que finale.
<i>q.</i>	= quod.
<i>qⁱ</i>	= quid.
<i>q^m</i>	= quam.
<i>q.</i>	= qui.
<i>qⁱ</i>	= quid.
<i>q^t</i>	= quamlibet.
<i>q^t</i>	= quidem.
<i>q^{ad}</i>	= quemadmodum.
<i>q^m</i>	= quantum.
<i>qⁿ</i>	= quando.

<i>qⁱ</i>	= quo et quoniam.
<i>q^j</i>	= quoque.
<i>q^{ons}</i>	= quotiens (quoties).
<i>q^r</i>	= queritur, quaritur.
<i>q^r</i>	= quia.
<i>q^r</i>	= quare.
<i>q^d</i>	= quod.
<i>qⁱ</i>	= quasi.
<i>q^m</i>	= quoniam.
<i>q^m</i>	= quam et quantum.
<i>qⁿ</i>	= quando.
<i>qⁿ</i>	= quin.
<i>q^p</i>	= quaestio.
<i>q^r</i>	= queritur, quaritur.
<i>q^{te^o}</i>	
<i>q^{tu}</i>	= quatenus.
<i>quat^o</i>	
<i>quoad^m</i>	= quemadmodum.
<i>quo^o</i>	= quoniam, quomodo et quaestio.
<i>quo^e</i>	= quaestiones.

R.

\tilde{r}	= iter finale.	$\tilde{r}n^o$	= respondeo.
\tilde{r}	= itur, etur finale.	$\tilde{r}ndere$	= respondere.
\tilde{r} \tilde{r}^a	} = regula.	$\tilde{r}n^e$	= responsione.
\tilde{r}^a		$\tilde{r}n^o$	= responso.
r^m	= regimen.	$\tilde{r}o$	= ratio.
R^o	= relatio et recognitio.	$\tilde{r}olis$	= rationalis.
r^z	R^o = respondeo, requiri- ritur.	R^o = rescripta.	
r^t	= recognovit.	$\tilde{r}r^m$	= rerum.
R^{ta}	= registrata.	$\tilde{r}r^o$	= resurrectio.
R^{to}	= rescripto.	$\tilde{r}st^o$	= restitutio.
r^v	= respectu.	R^f	= responsum.
r^{va}	= respectiva et relati.	R^f	= rescripta.
r^fia	= reverentia.	S.	
R^ficit	= respondit.	$f.$	= filicet et sanctus.
r^e^r	= requiritur.	$f.l.r.d.$	= super lucro et dam- no.
r^e^m	= remedium.	$ff.$	^(o.c.) = spiritus sanctus.
r^e^n	= relator.	$S.V.$	= Serenitas Vestra.
r^f	= restitutio.	$s.v.$	= salva venia.
r^f^r	= refertur.	\tilde{s}	} = sunt.
r^g	= regnavit.	\tilde{s}	= supra.
$r^l^e^m$	= relationem.	\tilde{s}	= sibi.
r^l^o	= relatio.		

$\ddot{\text{g}}^{\text{d}}$	= sed.	sap^{ia} = sapientia.
$\ddot{\text{s}}^{\text{r}}$	= similiter.	sta = substantia.
ft.	= sicut.	sbm = subjectum.
f.	= sed.	sb^{o} = subjecto.
f.	= secundum ad sexa - fc_3 = scilicet.	fc^{a} = sancta.
f.	gena (p. o. c.)	fc^{a} = sancta.
f.	= ser aut sur in me. fdm = secundum. dio, sis in fine.	fc^{i}
fuu	= servus, pfti = fc^{a} praesertim, mfa = men fcia sura, ufa = usura, fc^{a}	$\left. \begin{array}{l} \text{fc}^{\text{a}} \\ \text{fc}^{\text{a}} \\ \text{fc}^{\text{a}} \end{array} \right\}$ = scientia.
fie	= haeresis, pif = fc^{m} = sancimus. praemissis.	fc^{o} = sanctio.
fas	= sexagenas.	fclm = saeculum.
fa	= secunda.	fc^{s} = sanctus.
fm	= secundum.	fe^{n} = sequitur.
fab	= sabbatho.	$\text{se}^{\text{t}} \text{ s}^{\text{u}}$ = senatus consulti.
fac^{m}	= sacramentali.	fent = sensibilis.
fac^{s}	= sacerdos.	septi^{a} } = septimana.
facr^{a}	= sacramenta.	septi^{a} }
facr^{r}	= sacramentaliter.	fex = sexagena.
fat	= salvatoris.	fexas = sexagenas.
fate	} = salutem	fi^{x} = similiter.
fatem		fi^{x} } = sicut.
fan	= sanguinem.	fic^{x} }

32.

- ſic = sicut.
ſil' = simul.
ſiliō = similes.
ſilr = similiter.
ſin^t = singulis.
ſinⁿ = singulari.
ſiliū = similium.
ſto = solutio.
ſn = sine.
ſna } = sententia.
ſnua } = sententia.
ſp = semper.
ſpālis = specialis.
ſpic = spiritus.
ſpe^{ca} = specifica.
ſpe^{va} = speculativa.
ſpēs = species.
ſpūat = spiritualis.
ſpm = spiritum.
ſppo = suppositio.
ſppo^m = suppositum.
ſppo^r = supponitur.
ſpr = specialiter.
ſpo } = spiritus.
ſpt } = spiritus.

- ſpūs = spiritus.
ſq̄ = sequitur.
ſr = super.
ſr⁴ = superficerum.
ſſ = sensus.
ſſm = sensum.
ſſt = subscriptis.
ſſtor = subscriptorum.
ſſ = sursum.
ſſn^{re} = sententiare.
ſſta } = scripta.
ſta } = scripta.
ſt } = sunt.
ſtū = suprascripti.
ſtip = stipulanti.
ſtūs = suprascriptus.
ſi = seu, sive.
ſuba = substantia.
ſubā = subjecti.
ſubſtō = substitutio.
ſuc^e = successive.
ſuc^o = successio.
ſuc^{va} = successiva.
ſuccō = successio.

sup̄ = supra.
sup̄^{ne} = supplicatione.

ti⁹ = terminus.
ti^{lo} = titulo.
ti⁹⁹ = terminum.
ti⁹⁹⁹ = terminorum.
tm = tantum.

T.

t. = tanc.
t̄ = tibi.
t̄z = tenet.
t' = terminus.
t̄c = tempus.
t̄t = tempore.
t̄m = tantum.
t̄n = tamen.
t̄. = titulo.
ta^{t̄} = tabulis.
te^{r̄} = tenetur.

tm⁹ = tantummodo.
tn = tamen
tnr̄ = tenetur.
tp̄ = tempora.
tp̄c = tempus.
tp̄e } = tempore.
tp̄r̄ } = tempore.
tp̄s = tempus.
tt̄ = tituli.

U.

<i>testio^m</i>	= testimonium.	<i>i⁹</i>	= ut.
<i>testiom</i>		<i>ii⁹</i>	
<i>testim</i>	= testimonium et te- stamentum.	<i>ü⁹</i>	= una.
<i>testo^m</i>	testimonium.	<i>v²</i>	= videtur.
<i>testio</i>	= testimonio et testa- mento.	<i>u²</i>	= unus.
<i>thaur⁹</i>	= thesaurum.	<i>ô⁹</i>	= verbum.
<i>ti</i>	= termini.	<i>v^m</i>	= verum.
		<i>v̄⁹</i>	= verbum.

34.

<i>vñ</i>	= unde.	<i>ñõli</i>	= vocabuli.
<i>i</i>		<i>vonia</i>	= voluntaria.
<i>ii</i>	} = vero.	<i>vot.</i>	
<i>v^s</i>	= versus.	<i>volit^t</i>	} = voluisse.
<i>v̄ḡ</i>	= verbi gratia.	<i>uo^{te}</i>	= voluntate.
<i>v;</i>	= videlicet et valet.	<i>vōs</i>	= voluntas.
<i>v̄ḡ</i>	= videlicet.	<i>vōte;</i>	= voluntatem.
<i>vān</i>	= venerandus (p.o.c.)	<i>v̄r</i>	
<i>vōb̄</i>	= vobis.	<i>ūr</i>	} = videtur.
<i>ve^d</i>	= velud (velut).	<i>v̄r</i>	= vester.
<i>vēn</i>	= venerabilis (p.o.c.)	<i>v̄s</i>	= vespera.
<i>vēnt</i>	= venerabilis.	<i>v̄f̄q̄</i>	= usquequoque.
<i>ven^t</i>	= vendidit.	<i>vt^r</i>	
<i>vi^a</i>	= vigilia.	<i>ul^m</i>	} = utrum.
<i>vi^r</i>	} = videtur.		
<i>v̄r</i>			
<i>v̄li</i>	= vcluti.		
<i>v̄lis</i>	= universalis.	<i>x^c</i>	
<i>ul̄um</i>	= universalium.	<i>x⁹, x̄⁹</i>	} = Christus.
<i>v̄lit^r</i>	} = universaliter et	<i>xāni</i>	= christiani.
<i>v̄lr</i>	= vulgariter.	<i>xtē</i>	
<i>v̄m</i>	= verbum.	<i>xtme</i>	} = quadragesimae.
<i>v̄m</i>	= verum.	<i>xp⁹</i>	
<i>v̄n</i>	= unde.	<i>xpc̄</i>	} = Christus.
<i>v̄nr</i>	= videntur.		

X.

L.

y^m } = imaginari.

y^m } = ymnus (hymnus).

w^t = vult.

wēn^m = Wernherum.

wēn⁹ = Venceslaus.

witt, witts = Willhelmus.

M.

Additamenta.

Quum haec pars latina jam imprimebatur, adhuc aliquot vocabula abbreviata mihi occurrerunt, quae ut hic subsequantur, opportunum esse censui. Suntque haec:

a^{or} = auctor.

off = consensu.

a^t = aut.

qtm = quatuor temporum.

an^{tis} = antecedentis.

div^{te} = diversitatem.

ar^e = araturae.

do^{di} = docendi.

ast^t = astitit.

drnt = differunt.

ca^{lo} = capitulo.

em^t = emanavit

cam^o = camerario.

ex^{or} } = executor.

con^r } = conqueritur.

exe^{or} } = executor.

conr } = conqueritur.

ext^m = extremum.

g^t = commisit, commi- *fam^{sp}* = familiaris.

gē = commune. *serunt*.

g² = igitur.

gft^t = consideratur.

hē^{te} = hereditatem.

gfr = conqueritur super.

inp^o = inpositio.

36.

- Inp
inpo^o
inpo } = inpositio.
inpo
Iur^p = iuris dicendi.
Iur^p ob^{to} = jure obtento.
li^{te}
lib^{te} } = libertate.
ma^t = mandavit.
ma^{te} = manente.
me^m = medium.
mēō = memoria.
mo^{nis} = monitionis.
n̄ = nomen.
obli^o = obligatio.
of
off } = offensa.
oi^a = originali.
op̄os = operationes.
or^{nū} = organum.

- p̄co = praedicatio.
p̄di^r = praedicatur.
p̄ndi = praedicandi.
p̄ntis = praedicantis.
p̄ntū = praedicamentum.
p̄nu = praedicari.
p̄t^r = praedicatur.
p̄tū = praedicatum.
q̄ = quot.
q̄^o = quatuor.
q̄^{te} = quantitate.
Qr^o = quarto.
rlm = relatum.
ſg^q = significet.
ſḡncia = significantia.
ſḡndi = significandi.
ſgne = significatione.
ſgt = significat.
ſig^o = significo et signifi-
tq̄ = tanquam.